

Drugi stereotip koji je trebalo da objasni ratne sukobe Srba i Bugara krajem 19. i početkom 20. veka bio je onaj o mržnji Bugara prema Srbima. U opisu neprijatnosti sa susedima, Bugarima se pripisivalo spletkarenje zajedno sa Grcima, a sa ciljem "nepredku Srba na put stati" (Ristić, 1864). Smatrani su "uljezima" u srpskim zemljama (Milojević, 1871), koji su kao "omiljena i lojalna turska raja" na čelu četa sejmenskih "palili, satirali i uništavali sve što je kulturno srpsko bilo" (Aleksijević, 1878). Navodilo se da "Bugari nikad nikom prijatelji nisu bili", a Srbima su bili "odvajkada dušmani"; "Bugarin, brat, Sloven – fraza, iluzija... Bugarin tatarske krvi, po jeziku srpski – bâtard" (Ignjatović, 1885). I dok su Srbi Bugare "smatrali braćom", dotle su "braća Bugari" radili "podmuklo i izdajnički prema rodu srpskome", uvukli su se "Turcima pod kožu, panjkajući i istrebljavajući sve što je srpsko", pa su "poblgaravali" srpske narodne umotvorine, potplaćivali lokalne vlasti da "goni raju" srpsku, zabranjivali srpsko ime, srpsku slavu, srpske junačke pesme (Veselinović, 1888). Tvrdilo se da su Bugari pokazivali u svakoj prilici "svoju mržnju protivu Srbije i svega što je srpsko" i ironično zaključivalo da to "beše blagodarnost, koju je Srbija požnjela od Bugara" (Gopčević, 1890). Srbi su se "od svoga postanka" za Bugare dosta žrtvovali, pa ako oni traže da Srbi umiru da bi Bugari živeli "onda tu prestaju svi obziri: mi hoćemo da živimo". Bugari su smatrani najbližim narodom Srbima "po jeziku i po krvi", ali se i napominjalo da "ko iza sebe ima Rusiju, ne mari za malenu Srbiju", pa je bilo i ljutnje što se "ponižavamo kad Bugarima namećemo svoje prijateljstvo i kad ih silom zovemo u društvo" što oni primaju "s uvredljivom gordošću, oturujući nas i smejući nam se" (Novi Mirmidon, 1902). Ili se navodilo, "šta je stalo bugarskim propagandistima do nauke i istine, njima je glavno da od mačedonskih Srpčica stvore što zatucanije Bugare". Borili su se "nožem i kuršumima" pa je bila "utopija verovati, da je s tim neljudima u opšte mogućna kakva kulturna borba" (Ivanić, 1906). "Nesiti" Bugari su "došaptavali" Turcima sve o Srbima buntovnicima, imali su "Društvo za ubijanje Srba", a ubistva je trebalo da izvršavaju stariji đaci gimnazije ("da krasna vaspitanja"), ili razbojnici, pa je "pojačana krstaška vojna bugarskog komiteta protiv svega što je srpsko" izazvala nastanak srpske četničke akcije. Navodilo se da je u istoriji sveta malo primera sličnih "krvoločstvu i zverstvima" bugarskih i grčkih četa, jer dok su prvi "klali Srbe, sekli ih na komade, posipali ih gasom pa žive pekli, vadili im oči, ženama sekli trubuhe i iz utrobe vadili decu, ljude žive derali, sekli im uši i prste, vadili oči, klinge im zabijali u grudi", dotle su Grci... pa opet isto. Bugarske komite su bile "dvonožne hijene" (Ivanić, 1908).

Bugari su "otimali od srpskoga naroda najvažnije njegove zemlje", oni su "eksploitalisali silnu onu mržnju Turskoga Carstva i turskoga elementa protivu srpskog imena", sebe su isticali "kao najlojalnije podanike sultanove" u čemu se videlo "verolomstvo bugarsko" (Hadži-Vasiljević, 1906). Zverstva bugarskih komita "kulturni svet ni pojmiti ne može"; Ilindenski ustanak je bio "bugarski puč" da se Turska navede na nasilje nad hrišćanima, a pozitivna "srpska Privatna inicijativa" im je odgovorila "ravnom merom" i zaštitila srpski narod "od daljega bugarskoga pokolja i rušenja svega što je srpsko" (Hadži-Vasiljević, 1928). Navodilo se da "bugarski fanatizam teži da suzbije sve što je srpsko, bez ikakvih skrupula", pa se Srbi moraju pitati "da li u opšte kod tih Bugara ima i jedne kapi slovenske krvi" (Ilić, 1908), jer "sve što je Bugarska od dana svoga oslobođenja radila, radila je samo da Srbiji nahudi, da Srbiju ponizi" (Stanković, 1915).

Bilo je i autora koji su slikovito opisivali kako se bugarizuje Makedonija: "Maleno Debranče, maleno Srpče seljače, stalo je zablenu pred kakvim lepim pansionatom bugarskim ono ulazi u dom prosvete s pobožnošću naivne duše srpskoga deteta, ali ga tamo čeka strašna škola prosvetljenih Janičara. Iz njegovoga srca učitelji čupaju jednu po jednu srpsku žicu: ruže mu Svetoga Lazara i Kosovo U opustelo srce srpskoga deteta uliva se otrovna mržnja prema svemu što je srpsko i u ovoj otrovnoj mržnji kultiviše se ljubav prema Bugarskoj i našoj braći Bugarima" (Cemović, 1913). Ponekad se polazilo od pretpostavke da su kod pojedinih naroda utvrđene »izvesne stalne etničke i etičke osobine, potpuno suprotne osobinama drugih naroda«, da je kod svakog naroda »uočena drukčija duša". Ne misliti na to značilo bi "ne voditi računa o etničkim i etičkim osobinama bugarske rase, pojačanim u jednom pravcu sistematski izvođenom nastavom u školi i javnom rečju o neprijateljstvu prema susednoj Srbiji" (Jovan Tomić, 1913). U opisu Drugog balkanskog rata navodilo se da "ono što je bugarski narod učinio – to je najgore što je ijedan Slovenin doživeti mogao", to je "krvoločstvo pomahnitih i pobesnelih" u kome nema "ni trunke junaštva", pa od pojave Huna "strahovitijeg neprijatelja u uništavanju i satiranju narodnog blaga zacelo nije bilo"; Bugari su srpske ranjenike ubijali "neštedimice, vršeći nad njima zverstva kojima su po cinizmu jednaka samo ona koja su vršili Arnauti, a po raznolikosti – nema im jednakih" (Belić, 1913). Isticalo se da su Bugari učinili Srbima najveću moguću pakost jer "zbog njih, groblja su nam češća od sela Mačedonije", "zbog njih umirali smo u ropstvu"... i dodavalo: "ljubi svoje bližnje uče i Nemci i Bugari, ali Nemci dodaju još mrzi Engleze, a Bugari mrzi Srbe" (Vasić, 1919).

Bilo je i autora koji su eksplicitno tvrdili da "nigde na svetu ne caruje mržnja u većim razmerama no kod Bugara", da "mržnja je urođena bugarska mana, od koje će se oni teško otresti", da "oni gaje mržnju gotovo prema svakome, pa i međusobno, prema nama Srbima gaje duboku mržnju, često vrlo odvratnu". Tvrdilo se da su protiv srpske slave vršili "divljačka nasilja", i poručivalo da je krajnje vreme da se Bugari "otrezne od šovinističkog mamurluka (grandomanije), te da više ne pozleđuju nezasle nam rane", da uguše "urođenu mržnju prema nama" (Radosavljević, 1925). Gušenje srpskih osećaja u Makedoniji vršeno je od strane Bugara dostavljanjem, špijunažom, terorom, podmetanjem veleizdaja, zavera, tučama, ubistvima. "Bugari nisu zazirali ni od napada na nezaštićene srpske učiteljice, ni na nevine srpske đake", a prema pojavama ispoljavanja srpskog osećanja bili su "gori od zverova" (Đorđević, 1929).

Jedan od retkih autora čiji se stav bitno razlikovao bio je Jovan Cvijić. Pisao je da "po ličnim promatranjima do kojih smo došli malo pre rata, možemo verovati da mržnja protiv Srba nije uhvatila dubok koren kod bugarskih seljaka" kao i da »nije nemoguće da Bugari pridu zapadnim Jugoslovenima u daljoj ili bližjoj budućnosti«, dodajući: »Ali je za to potreban jedan period mira, jedna era demokratizacije, u kojoj treba prosvetiti narodne slojeve, naročito u Bugarskoj« (Cvijić, 1921).